

Wildzwijn. Foto Jeffrey van Houten

ZOOGDIEREN IN BEELD

De juiste wildcamera juist plaatsen

Wildcamera's zijn een ideaal hulpmiddel voor het betreden van de mysterieuze wereld van wilde zoogdieren. Ze maken het mogelijk om dieren ongestoord waar te nemen, op elk moment van de dag en onder de meest uiteenlopende weersomstandigheden. Inmiddels is de markt overspoeld met wildcamera's. Naast een zorgvuldige opstelling is het dan ook een ware uitdaging om tot een juiste keuze te komen.

TEKST JOEP VAN BELKOM, LENNART SUSELBEEK EN JOLIEN WEVERS

Over de afgelopen decennia is het gebruik van wildcamera's voor talloze doeleinden enorm toegenomen. Ze zijn met name populair binnen de jacht en de ecologie; o.a. voor inventarisaties en ecologisch onderzoek. De interesse in wildcamera's groeit echter ook steeds meer bij de 'algemene natuurliefhebber'. Naast de algemene soorten, bieden wildcamera's een uitstekende mogelijkheid om de aanwezigheid van zeldzame en schuwe zoogdiersoorten te bepalen. Hoewel er geen garantie is dat een

soort door de wildcamera wordt vastgelegd, kom je met de juiste cameraopstelling en een geschikte wildcamera een heel eind.

DE JUISTE WILDCAMERA

Voor het selecteren van de juiste wildcamera moet er een aantal keuzes worden gemaakt. Cruciale kenmerken van een wildcamera zijn o.a. de *reactietijd* (de tijd tussen het waarnemen van een object en het daadwerkelijk maken van de opname), de *hersteltijd* (de tijd die nodig is na

het maken van een opname alvorens de camera opnieuw kan worden getriggert) en de gevoeligheid van de sensor. Wanneer er geen lokmiddel gebruikt wordt, zal het dier vaak enkel de camera passeren. In dat geval gaat de voorkeur uit naar een wildcamera met een korte reactietijd en een korte hersteltijd. Dit leidt tot zo veel mogelijk beelden van het passerende dier en maximaliseert daarmee de kans dat het dier effectief wordt vastgelegd. Een hoge gevoeligheid van de sensor zorgt ervoor dat de camera snel geactiveerd wordt (ook

► Wildcameraopstelling met lokmiddel om een dier voor de camera te lokken. Foto Joep van Belkom

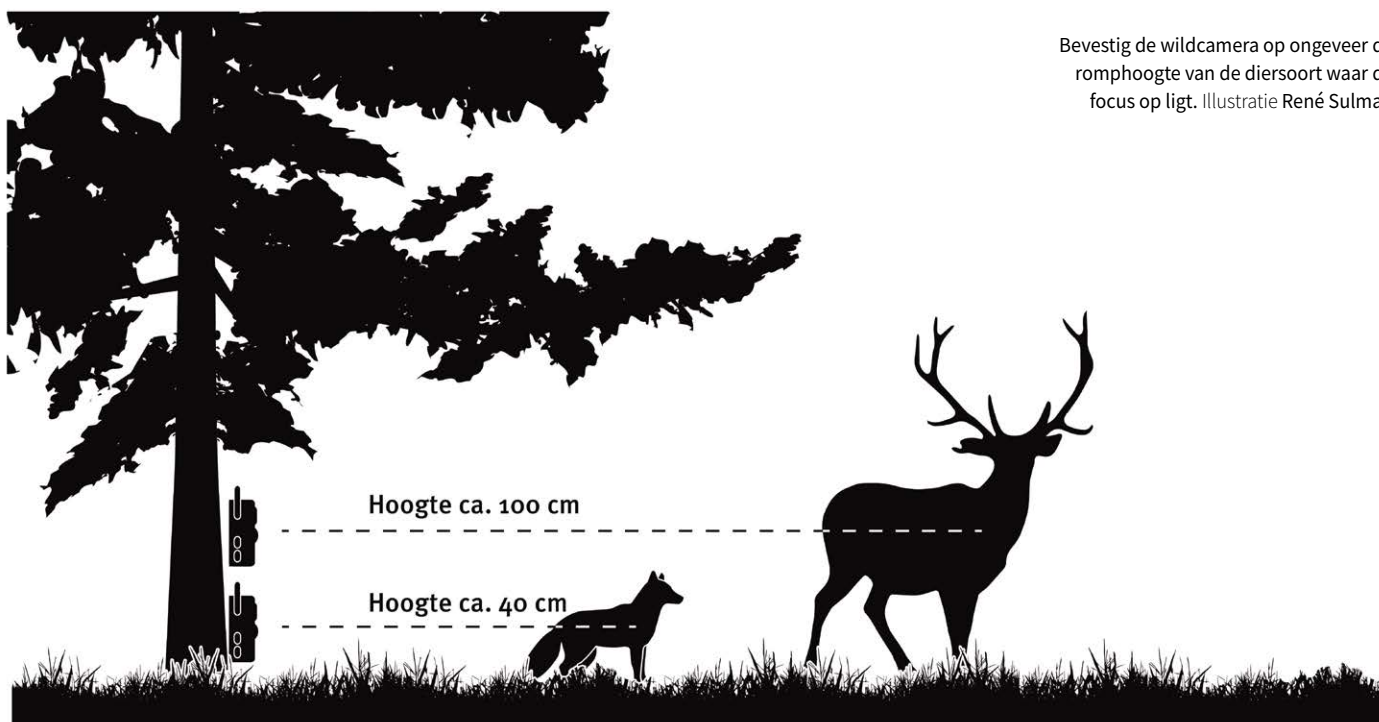
in dichtbegroeide habitats), waarmee de kans op een waarneming wordt vergroot. Een hoge gevoeligheid van de sensor kan echter ook resulteren in een overvloed aan foto's waar geen dier op staat ('valse detecties'). Tot slot, voor het vastleggen van algemeen voorkomende soorten is het opstellen van een beperkt aantal camera's gedurende een korte periode meestal voldoende om de aanwezigheid vast te stellen. Bij een zeldzame diersoort is de kans op succes echter vaak groter wanneer men een groot aantal camera's gedurende een langere periode op dezelfde plek opstelt.

DE OPTIMALE OPSTELLING

Voorafgaand aan het opstellen van een cameraval ligt de focus op het bepalen van

een geschikte locatie binnen het gebied waar je de wildcamera wilt uitzetten. Om de kans op een waarneming te optimaliseren, let je vooral op sporen (wissels, prenten, vraat- of veegsporen of uitwerpselen) en specifieke habitatkenmerken die een soort kunnen aantrekken (bijvoorbeeld een waterpoel). Heb je eenmaal een geschikte locatie gevonden, dan moet er bij het plaatsen van de wildcamera rekening worden gehouden met de directe omgeving. Hierbij gaat het om (natuurlijke) elementen die het zicht- en detectievermogen van de camera beïnvloeden, zoals de glooiing van het terrein, de aanwezige vegetatie en aanhechtingspunten. Voor het opstellen van de wildcamera behandelen we het AHAA-principe; dat staat voor *Aanhechting, Hoogte, Afstand* en *Aanzicht*.

Met de *Aanhechting* wordt het belang van een stevige opstelling bedoeld, die bestand is tegen weer en wind én tegen nieuwsgierige dieren. Er bestaan allerlei accessoires, zoals elastiekkorden en boomvorken, om de wildcamera stevig en gemakkelijk te bevestigen aan een paal, boom of ander vaststaand object. Uiteraard kan er ook gebruik gemaakt worden van natuurlijke objecten uit de omgeving, zoals takken, stukjes hout of stenen, die als een wig achter de camera geplaatst kunnen worden om deze goed te richten. Met een stevige aanhechting verklein je de kans op verstoring van de cameraopstelling, bijvoorbeeld door een nieuwsgierig everzwijn. Niets is vervelender dan na een paar weken of maanden bij terugkomst te ontdekken dat de opstelling is verstoord.

Bevestig de wildcamera op ongeveer de romphoogte van de diersoort waar de focus op ligt. Illustratie René Sulman

Het tweede aspect is de *Hoogte* waarop de wildcamera geplaatst wordt. Als vuistregel wordt gesteld dat de hoogte gerelateerd dient te zijn aan de romphoogte van het dier. Hoe hoger de wildcamera wordt bevestigd, des te groter is de kans dat kleinere dieren ongezien er voorlangs lopen. Wil je zowel grote als kleine dieren op beeld krijgen, dan is het advies om de wildcamera op kniehoogte (ca. 30-50 cm) te plaatsen. Bij een lagere hoogte dien je extra rekening te houden met de (te verwachten) ondergroei van de aanwezige vegetatie gedurende de looptijd van de plaatsing.

Als derde volgt de *Afstand* van de camera tot de waar te nemen dieren. Bevinden de dieren zich namelijk te dicht voor de camera (minder dan anderhalve meter), dan resulteert dit vaak in overbelichte nachtbeelden, veel bewegingsruis en onscherpe beelden. Omgekeerd, als de dieren zich op te grote afstand van de camera bevinden (meer dan 15 meter) neemt de kans op detectie sterk af. Ook de belichting wordt minder goed, waardoor je nauwelijks kunt bepalen wat er langs de camera is gelopen. Voor mooie beelden bevinden dieren zich op 5 tot 15 meter van de camera. Voor goede close-ups van kleine diersoorten, zoals muizen, kleine marterachtigen en vogels,

kun je overigens gebruik maken van een voorzetlens, waarmee de scherpteafstand wordt teruggebracht tot bijvoorbeeld 40-50 cm. Standaard leesbrillen voldoen hiervoor prima!

Tot slot is er nog het *Aanzicht* van het dier. Wil je vooral een mooi en duidelijk vooraanzicht of juist liever een volledig zijaanzicht? Door de camera in lijn met het pad van het dier te plaatsen wordt de tijd waarin het dier zich in beeld bevindt gemaximaliseerd en verklein je dus de kans dat het dier alweer uit beeld is voordat de camera een opname heeft kunnen maken. Dit heeft wel tot gevolg dat je voornamelijk voor- en achteraanzichten van een dier zult vastleggen. Ook kun je de camera verticaal plaatsen. Vanuit bepaalde doelstellingen kan dit interessant zijn, maar het is zaak je te realiseren dat de sensor mogelijk minder optimaal functioneert en dat logischerwijs het detectiebereik drastisch wordt ingekort. Ook is de kans op vochtintrede op deze manier groter. Bij het aanzicht is het van belang om rekening te houden met de stand van de zon. De warmtegevoelige bewegingssensor kan namelijk worden verstoord door direct zonlicht met als gevolg een onophoudelijke triggering van de sensor en honderden of duizenden 'blanco' opnamen. Om dit te voorkomen richt je de

wildcamera bij voorkeur naar het noorden of je schermt de camera af voor direct zonlicht. Al met al is er veel om op te letten.

GOEDE VOORBEREIDING IS DE SLEUTEL TOT SUCCES

Om dieren naar de cameraval te lokken, kun je eventueel de locatie aantrekkelijker maken. Hierbij kun je een lokmiddel gebruiken, maar ook een (natuurlijk) obstakel strategisch plaatsen. Hoe meer tijd je neemt voor de juiste opstelling, des te groter de kans op een mooie waarneming!

LENNART SUSELBEEK en JOEP VAN BELKOM zijn beiden werkzaam bij het in wildcamera's gespecialiseerde bedrijf Wildlife Monitoring Solutions, en hebben jarenlange ervaring met het werken met wildcamera's vanuit wetenschappelijk onderzoek en ecologisch advieswerk. JOLIEN WEVERS is promovendus aan de Universiteit Hasselt, waarvoor ze in samenwerking met het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) onderzoek doet naar het gedrag van everzwijnen in het Nationaal Park Hoge Kempen in het kader van een FWO lifewatch-project.

▼ Rode vos. Foto Lennart Suselbeek.

